

10-21/17/1981.

HATÁLYON KÍVÜL HELYEZVE

12/1990. BM ut

151.

TÖRÖLVE!

A minősítést megszüntette:
Dr. Tündik Sándor
Beosztása: NBH Jogi Főo. vez. h.

1999 08

Törles hitelvény

**A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG
BELÜGYMINISZTERÉNEK****17/1981. számú
UTASÍTÁSA**

a tartós külföldi kiküldetést teljesítő magyar állampolgárok,
valamint a külföldön levő államtitkaink és szolgálati titkaink
védelméről

Budapest, 1981. évi július hó 30-án.

A 14/1971. (IV. 15.) Korm. számú rendelet 11. §-ának a) pontjában, továbbá a 7/315/1980. HB. számú határozat 3. pontjában előírtak alapján a tartós külföldi kiküldetést teljesítő magyar állampolgárok, valamint külföldön levő államtitkaink és szolgálati titkaink ellenséges tevékenység elleni védelmére — az érdekelt miniszterekkel és országos hatáskörű szervek vezetőivel egyetértésben — kiadom az alábbi

u t a s í t á s t:

1. Az utasítás hatálya kiterjed a 6 hónapot meghaladó külföldi tartózkodást (a továbbiakban: tartós külföldi kiküldetés) elrendelő (engedélyező) minisztériumokra és országos hatáskörű, valamint a felügyeletük alá tartozó szervekre (a továbbiakban: szerv).
2. A Honvédelmi Minisztérium, valamint a Külügyminisztérium kiküldötteinek biztonságvédelmi felkészítése, felügyelete és ellenőrzése a külügyminiszter, illetve a honvédelmi miniszter által — a belügyminiszterrel egyetértésben — kiadott külön szabályozás szerint történik.
3. A tartós külföldi kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv gondoskodik:
 - a) a kiküldöttek politikai, erkölcsi követelmények szerinti kiválasztásáról, összhangban a fontos és bizalmas munkakörök betöltéséről szóló 3120/1971. Korm. számú határozat előírásaival.

- b) a kiküldöttek szakmai, általános biztonsági és titokvédelmi felkészítésének megszervezéséről,
- c) a kiküldöttek és a velük utazó hozzátartozók adatainak a Külügyminisztériummal való folyamatos közléséről, amely tartalmazza a kiküldetés időpontját, célját, időtartamát, helyét, a kiküldő szervet, a kiküldött beosztását, valamint a titok megismerésére, hivatalos iratok kivételére és felhasználására, titok közlésére vonatkozó jogosultságát,
- d) a kiküldöttek külképviseleten való jelentkezési kötelezettségének megtartásáról, illetve megtartatásáról,
- e) a kiküldöttek nagyobb létszámú csoportjai esetén biztonságvédelmi felelős kijelöléséről.

4. A Külügyminisztérium:

- a) biztosítja a 3. c) alpontban meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges szervezeti kereteket és koordinációt, valamint az együttműködést az érdekelt szervekkel,
- b) megszervezi a kiküldöttek és a velük kinttartózkodó hozzátartozók nyilvántartását, gondoskodik arról, hogy a 3. c) alpontban foglalt adatokról az illetékes külképviselet tájékoztatást kapjon,
- c) felelős a titkot tartalmazó iratok, más adathordozók és eszközök külképviseleten történő megőrzését biztosító feltételek megteremtéséért, az azok védelmére vonatkozó előírások megtartásáért, a külképviseltek biztonságát szolgáló intézkedések foganatosításáért — a Varsói Szerződés, valamint a KGST szervei és közös intézményei magyar szakcsoportjainak kivételével,
- d) ellátja a magyar állampolgárok konzuli védelmét.

5. A Belügyminisztérium:

a kiküldöttek és a külföldön levő államtitkaink, szolgálati titkaink védelmével kapcsolatos tevékenység szakirányítása, felügyelete és ellenőrzése keretében a 2. pontban foglaltak figyelembe vételével:

- a) elkészíti és az érintett szervek rendelkezésére bocsátja a kiküldöttek felkészítéséhez szükséges szakanyagokat, a tapasztalatok alapján folyamatosan gondoskodik a szakanyagok korszerűsítéséről,
- b) segítséget nyújt a kiküldöttek felkészítéséhez és beszámoltatásuk megszervezéséhez,
- c) illetékes szervei útján ellenőrzi az utasításban foglalt feladatok végrehajtását, a szükséges intézkedések megtételét.

6. A tartós külföldi kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv:

- a) a szakmai rátermettség mellett fokozott figyelmet fordít a kiküldött eszméi, politikai elkötelezettségére és erkölcsi magatartására, különös tekintettel az idegen, esetenként ellenséges környezet befolyásoló hatására,

- b) gondoskodik a kiküldetésre tervezett személyeknek a kiküldetés céljával összhangban álló szakmai felkészítéséről,
 - c) körültekintően elemzi a kiküldött külföldi személyekkel és szervezetekkel esetleg eddig fenntartott kapcsolatai során tanúsított magatartását,
 - d) vizsgálja, hogy a kiküldetéssel milyen támadási felület adódhat a kiküldött személyét illetően (esetleges emberi hibái, káros szenvedélyei, külföldi rokonok, stb. révén).
7. A tartós külföldi kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv a felkészítés során felhívja a kiküldött figyelmét arra, hogy köteles haladéktalanul jelenteni közvetlen hivatalvezetője, vagy a biztonságvédelmi felelős útján a külképviseletnek minden olyan eseményt, amely a fogadó állam hatóságai, illetve magánszemélyek részéről vele vagy hozzátartozóival szemben alkalmazott intézkedésre, provokációra utal, különösen:
- a) a személyi szabadságot bármilyen módon korlátozó intézkedést,
 - b) az általa elkövetett, valamint a környezetében elkövetett, tudomására jutott, a fogadó állam vagy hazánk törvényeibe ütköző bármilyen jellegű cselekményt,
 - c) a külképviselet helyiségei vagy bármely más magyar intézmény, ezek személyi állománya, a kolóniák tagjai ellen tervezett ellenséges cselekményeket (tüntetés, terrorakció, fenyegetés, stb.),
 - d) a fogadó állam rendőri, biztonsági szervei nyílt és leplezett tevékenységére utaló jelenségeket,
 - e) a fogadó, illetve más államok állampolgárai részéről megnyilvánuló ellenséges, kompromittálásra vagy korrumpálásra utaló magatartást,
 - f) a fogadó államban tevékenykedő ellenséges politikai, propaganda, emigrációs és vallási szervek, intézmények tevékenységével összefüggő, ellenünk irányuló eseményeket, ezekhez tartozó személyek közeledését,
 - g) a fogadó államban levő magyar szervek, intézmények és beosztottaik munkavégzését akadályozó hivatalos intézkedéseket,
 - h) a kiküldött környezetében foglalkoztatott idegen állampolgároknak munkakörükhöz nem tartozó események iránti indokolatlan érdeklődését, a helyi hatóságokkal való együttműködésre utaló magatartását,
 - i) a titoksértésre, irathianyra utaló gyanút.
8. A külképviselet vezetője a kiküldöttek bejelentéseiről, a helyszínen tett intézkedésekről folyamatosan tájékoztatja a Külügyminisztériumot, amely gondoskodik az érdekelt hazai szervek illetékes vezetőinek tájékoztatásáról.

9. A fogadó állam hatóságai által a kiküldöttel szemben alkalmazott kényszerintézkedés foganatosítása esetén a kiküldött köteles konzuli védelmet kérni. Kihallgatási jegyzőkönyvet, vagy bármilyen más okmányt csak az illetékes hivatalvezető, a külképviselet képviselőjének jelenlétében, vagy hozzájárulásával írhat alá.
10. A kiválasztás követelményei — a 6. pontban foglalt elvek érvényesítésével — értelemszerűen igazodjanak a kiküldött által betöltésre kerülő pozícióhoz, a rábízott szakmai, politikai feladatokból eredő felelősség mértékéhez, az általa ismert vagy megismerhető titkok jellegéhez.
11. A külföldi kiküldetésre tervezett, illetve már külföldön dolgozó magyar állampolgárok és hozzátartozók felkészítését és beszámoltatását az érdekelt szervek önállóan szervezik meg. A kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv vezetője kijelöli azt a szervezeti egységet, amely felelős a kiküldöttek felkészítésével és beszámoltatásával kapcsolatos feladatok végzéséért, illetve koordinálásáért.
12. A minisztériumok, országos hatáskörű szervek a felügyeletük alá tartozó és a kiküldetésben érdekelt intézményeknek és vállalatoknak is adhatnak felhatalmazást a 11. pontban foglalt feladat önálló ellátására.
13. A kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv vezetője a 11., 12. pontban foglalt feladatok végzésével megbízott szervezeti egységekről, illetve felhatalmazásról tájékoztatja a Belügyminisztériumot.
14. A kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv:
- a) írásban rögzíti a kiküldött alapvető szakmai feladatait, jogait és kötelezettségeit, döntési jogosultságát, melynek tudomásulvételét a kiküldött aláírásával igazolja,
 - b) a politikai, gazdasági érdekeinket jelentősen érintő megbízásról tájékoztatja a Külügyminisztériumot.
15. A kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv a kiküldött jogai között meghatározza:
- a) a munkakörrel, feladatokkal összefüggésben, ügyrendben, szerződésben, nemzetközi vagy egyéb megállapodás alapján rögzített jogkört,
 - b) a kiküldetés idejére szóló TÜK minősítői és betekintési jogosultságot,
 - c) a külföldi személyekkel, szervezetekkel, intézményekkel, hatóságokkal szükséges hivatalos és magánjellegű kapcsolattartás mértékét,
 - d) a titkot képező és egyéb adatok esetleges felhasználásának módját,
 - e) a más országba történő utazás rendjét.

16. A kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv a kiküldött kötelezettségei között meghatározza:

- a) a fogadó államban levő külképviseleten történő bejelentkezés módját,
- b) az előírt magatartási szabályok megtartását,
- c) a titkot képező adatok külföldön történő védelme, kezelése és megőrzése szabályainak megtartását,
- d) a jelen utasításban meghatározott események, jelenségek, ellenséges vagy törvénybe ütköző magatartások jelentését,
- e) a biztonságvédelmi kapcsolattartást és a biztonságvédelmi előírások megtartását,
- f) a fogadó állam törvényeinek, vám, pénzügyi és közlekedési szabályainak megtartását,
- g) a fogadó államnak a külföldiek bejelentkezésével, tartózkodásával, munkavállalásával kapcsolatos törvényes rendelkezéseinek és előírásainak megtartását,
- h) a fogadó állam sajátos viszonyaiból eredő morális elvárások tiszteletben tartását,
- i) a külföldiekkel való érintkezés normáinak megtartására vonatkozó szabályokat, beleértve a külföldi publikációs tevékenység szabályait is.

17. A kiküldöttek biztonságvédelmi felkészítését szakanyagok, a kiküldetéssel összefüggő hatályos jogszabályok és rendelkezések alapján a kiküldetést elrendelő (engedélyező) szerv végzi.

18. A Belügyminisztérium által kiadott szakanyagok részletes tájékoztatást adnak:

- a) fogadó állam hatóságainak a kiküldötteket érintő várható céljairól, intézkedéseiről,
- b) az ideológiai diverzióról, az ellenséges szervek törekvéseiről, azok ügynöki és technikai eszközeire, módszereire vonatkozó általános ismeretekről,
- c) az ellenséges tevékenység felismerésének, továbbá a kiküldöttek ilyen esetben tanúsítandó magatartásának elveiről.

19. A Külügyminisztérium a rendelkezésére álló anyagok átadásával segíti a kiküldő szervek felkészítő munkáját, a fogadó ország sajátosságaiból adódó legfontosabb jogi és magatartási normák megismertetése tekintetében.

20. A külképviselet vezetője által kijelölt személy az államtitok és szolgálati titok őrzésére kiképzett személyeknek, a titkos okmányokat kezelő kiküldötteknek, valamint az utasítás 3. e) alpontja alapján kijelölt biztonságvédelmi felelősöknek megadja a feladataik ellátásához szükséges tájékoztatást.

21. A biztonságvédelmi felkészítésért felelős szervek gondoskodnak a kiküldöttek időszakos — évente legalább egy alkalommal történő — beszámoltatásáról.
22. A kiküldött beszámoltatása külföldön betöltött munkakörétől, beosztásától függően kiterjed:
- a) a felkészítés során érintett témákra,
 - b) a folyamatosan jelentett eseményekre,
 - c) minden olyan jelenségre, amely a kiküldött megítélése szerint befolyásolhatja, vagy veszélyeztetheti a Magyar Népköztársaság, illetve állampolgárai biztonságát, sérti politikai, gazdasági és egyéb érdekeit.
23. A beszámoltatásra — a kiküldöttel történt esemény jelentőségétől függően — bármikor sor kerülhet.
24. A nemzetközi szervezetekben dolgozókat a Külügyminisztérium is beszámoltathatja. A Külügyminisztérium ezt a jogát — a biztonságot érintő kérdésekben — más kiküldöttek esetében is gyakorolhatja.
25. A beszámoltatást fel kell használni a biztonságvédelmi ismeretek kiegészítésére, a tapasztalatok hasznosítására.
26. A beszámoltatás során a 7. pontban foglalt vagy egyéb államérdeket érintő eseményről írásos jelentést (feljegyzést) kell készíteni és annak egy-egy példányát — megfelelő minősítéssel — meg kell küldeni a Belügyminisztérium illetőleg a Külügyminisztérium illetékes szervének.
27. Az államtitkot, illetve szolgálati titkot tartalmazó iratot vagy más adathordozót és eszközt külföldön a Magyar Népköztársaság külképviseletén kell őrizni.
28. A külföldön levő államtitkok, illetőleg szolgálati titkok védelméről, kezelésének és őrzésének szabályozásáról és a szükséges feltételek megteremtéséről, az érvényben levő rendelkezések (14/1971. (IV. 15.) Korm. sz. rendelet valamint a 3/1971 (IX. 23.) BM sz. rendelet) alapján a Külügyminisztérium gondoskodik.
29. A külképviselet vezetője ellenőrizheti a kiküldöttek titokvédelmi tevékenységét. Ez azonban nem érinti a kiküldő szervek ellenőrzési kötelezettségét és a kiküldöttek személyes felelősségét.
30. Azokban az államokban, amelyek nem tagjai a Varsói Szerződésnek, illetve a KGST-nek, államtitkot tartalmazó iratot a külképviselet épületéből kivinni:
- a) a 3/1971 (IX. 23.) BM számú rendelettel kiadott eljárási szabályzat 39. §-a (2) bekezdésében meghatározott engedély alapján lehet átadás és bemutatás céljából,

b) az a) alpontban foglaltakon kívül egyéb esetben — ha a miniszter a kivitel engedélyezésével egyidejűleg másként nem rendelkezett — a külképviselet vezetőjének írásos engedélyével szabad.

31. Ez az utasítás 1981. július 1-én lép hatályba.

Dr. HORVÁTH ISTVÁN s. k.,
belügyminiszter

Készült: 140 példányban. + 27 pld.
Kapják: elosztó szerint.